

Diners a Suïssa

El proper 10 de juny, els ciutadans suïssos votaran en referèndum sobre una reforma radical del seu sistema monetari. La proposta implicaria que els ciutadans tinguessin els comptes corrents o dipòsits a la vista al banc central, no als bancs comercials. Per als promotors de la iniciativa, aquest canvi de paradigma posaria fi a les bombolles de crèdit, a les crisis bancàries i als rescats públics de la banca.

La idea no és nova i té com a precedent, per exemple, l'anomenat Pla Chicago, una reforma monetària el principal propoent de la qual va ser Henry Simons, professor de la Universitat de Chicago durant la Gran Depressió del segle XX. Aquella reforma proposava l'establiment d'un requisit de reserves sobre els dipòsits dels bancs comercials del 100%, la qual cosa representava el final de l'anomenada banca de reserva fraccional i la separació de les dues funcions principals que du a terme la banca: gestionar el sistema de pagaments i atorgar crèdits.

En la mateixa línia, els impulsors del referèndum suís creuen que la seva reforma permetria tallar d'arrel la suposada proclivitat del sistema actual a generar bombolles de crèdit i un excés d'endeutament. Segons aquest corrent de pensament, el fet que la banca pugui utilitzar els dipòsits a la vista dels clients com a font de finançament per atorgar crèdit facilita i abarateix excessivament l'endeutament. També s'al·lega que els bancs atorguen préstecs massa arriscats, perquè confien que, si les coses van malament, el Govern els rescatarà (el que s'anomena risc moral).

Certament, la proposta suïssa complicaria l'accés al crèdit i l'encariria, però sembla una forma innecessàriament extrema d'assolir aquest objectiu. No en va, en el sistema monetari actual, els bancs centrals ja disposen de prou eines per influir, si ho estimen oportú, sobre la disponibilitat i el preu del crèdit (per exemple, mitjançant la fixació dels tipus d'interès de referència o els coeficients de reserves).

Pel que fa al problema del risc moral, cal recordar que l'objectiu principal de les reformes reguladores dels últims anys ha estat, precisament, impedir l'ús de recursos públics en la resolució de futures crisis bancàries (a més de minimitzar-ne la probabilitat). Per aquest motiu, per exemple, s'han augmentat de forma molt significativa els requisits mínims de capital i s'han introduït regles per a la resolució de bancs amb problemes que obliguen els accionistes i els creditors a absorbir les pèrdues potencials.

Els defensors d'un canvi de sistema també afirmen que posaria fi als pànics bancaris, perquè ningú dubtaria de la seguretat dels dipòsits al banc central. No obstant això, sembla que obvien que, amb aquest sistema, el crèdit bancari s'hauria de finançar amb dipòsits a termini no assegurats i amb emissions de deute, unes fonts que serien molt més volàtils que les actuals (en especial davant l'opció de moure fons a un compte al banc central en períodes d'incertesa). Lehman Brothers no tenia dipòsits assegurats, però es va quedar sense finançament majorista de la nit al dia –un veritable pànic bancari. Davant aquests riscos, els bancs, que serien més semblants a la banca d'inversió, es veurien obligats a mantenir uns nivells de liquiditat molt elevats –la qual cosa encara restringiria més l'oferta de crèdit– o a dependre molt més de la provisió de liquiditat per part del banc central –la qual cosa augmentaria de forma significativa el rol de l'autoritat monetària en l'assignació de recursos en l'economia.

El Pla Chicago o les seves rèpliques més recents potser podrien haver tingut sentit en l'època de la Gran Depressió. Avui dia, tal com ho ha declarat el mateix banc central de Suïssa davant el proper referèndum, es tractaria d'«un experiment innecessari, una reforma que portaria incertesa i nous riscos, a més d'un augment de costos per als clients bancaris».

Enric Fernández
Economista en cap
30 d'abril de 2018